

Telemark
fylkeskommune

Kontrollutvalets årsmelding 2016

Telemark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgssekretariat IKS

1. INNLEIING

Årsmelding for Telemark kontrollutval for 2016 skal gje eit bilete av utvalet si formelle rolle, forholdet til revisjonen og sekretariatet og dei viktigaste sakene som er handsama i året som har gått. I høve kommunelova er kontrollutvalet det einaste politiske utvalet ei kommune er pålagt å ha, utanom formannskapet.

Kontrollutvalet si hovudoppgåve er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltninga på vegne av kommunestyret, og sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Utvalet gjev kvart år ei uttale til kommunerekneskapen. I tråd med forskrift for kontrollutval, skal utvalet rapportere resultatet av dei forvaltningsrevisjonsprosjekta og selskapskontrollane som vert gjennomført årleg. Kontrollutvalet rapporterar direkte til fylkestinget.

2. SAMANSETNAD AV KONTROLLUTVALET

Alle kommunar er pliktige til å velge eit kontrollutval på det konstituerande fylkestingsmøtet etter kvart kommuneval. Fylkestinget kan velge nye medlemmer til kontrollutvalet i løpet av valperioden, men då må heile utvalet formelt velgast på nytt. Reglar for val av medlemmar til kontrollutvalet er nedfelt i ei eiga forskrift. Det er strenge avgrensingar for kven som er valbare til utvalet, mellom anna kan ein ikkje vere tilsett i fylkeskommunen.

Telemark kontrollutval har for perioden 2015 – 2019 denne samansetnaden:

Medlemmar		Varamedlemmar
Leiar	Per Lykke (H)	Vara H Inger-Lise Wiersdalen Erik Søndagård
Nestleiar	Einfrid Halvorsen (Ap)	
Medlem	Leif Refsdal (KrF)	Vara Ap Bjarne Bakken Ruth Ryste
Medlem	Tor Erik Baksås (Sp)	Vara FrP Jon Pieter Flølo Nelly Olsen Adrian Ness Løvsjø
Medlem	Karianne Hansen (FrP)	Vara KrF Kristian Espeland
		Vara Sp Per Simon Slettebø Rønnaug Woxen Toen Tone Sofie Dale Solvang

Kommunelova krev at minst eitt av medlemmane skal velgjast blant fylkestinget sine medlemmar. Departementet har tolka dette slik at dette gjeld val ved fylkestinget si konstituering. Leiar Per Lykke er fast medlem av fylkestinget.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter KommuneLOVA § 77 er kommunestyret pålagt å opprette eit eige kontrollutval som skal stå for løypande tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltninga og dei folkevalde organa som kommunestyret har oppretta. Tilsynet og kontrollen skjer i kommunestyret sin stad.

KommuneLOVA § 77 slår fast:

”4. Kontrollutvalet skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalet skal vidare påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut frå kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

5. Kontrollutvalet skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. ”

Kontrollutvalet sine oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommuneLOVA § 77, og i forskrift om kontrollutval av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalet utføre særskilte tilsynsoppgaver på deira vegner. Kontrollutvalet si hovudoppgåve er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltninga på vegner av kommunestyret og sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Kontrollutvalet skal ifølgje kommuneLOVA sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmare inn på seinare.

4. OPPLÆRING OG KURS

Ein opplever at det vert stilt stadig større krav og forventningar til kva kompetanse Kontrollutvalet skal ha, både frå det politiske miljø og innbyggjarane. Regelverk endrar seg, og kontroll og tilsyn er eit komplekst felt som femner om det meste av kommunal verksemd. Det er naudsynt å legge til rette for opplæring og kursverksemd for alle medlemmar av Kontrollutvalet.

Kunnskap om kva rolle kontrollutvalet har, oppgaver og lovverk er sentralt for å utføre dei lovpålagte oppgåvene utvalet har. Slik opplæring og kursing kan skje lokalt (haust- og vårkonferanse og andre tilbod i regi av Temark) eller gjennom ulike sentrale tilbod. Utvala vert årleg invitert til blant anna landskonferansen for kontrollutval i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). Dette er ei viktig samling for å gje kontrollutvalsmedlemmane ny kunnskap, og det er ein arena der kontrollutvalsmedlemmar frå heile landet møtest og drøftar saker og arbeidsmetodar.

I 2016 deltok Leif Refsdal på Temarks vårkonferanse i Arendal og Per Lykke deltok på haustkonferansen i Kristiansand.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalet får sekretariatsbistand frå Agder og Telemark kontrollutvalssekretariat IKS (Temark). Telemark fylkeskommune er medeigar i Temark.

Med oppdrag for 34 kommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark no det største kontrollutvalssekretariatet i landet. Sekretariatet har 6 tilsette, fordelt på 3 personar ved hovudkontoret i Bø og 3 personar ved kontoret i Arendal.

Fast sekretær for Kontrollutvalet i fylkeskommunen i 2016 var dagleg leiar Line Bosnes Hegna.

Sekretariatet førebur sakene til kontrollutvalet, skriv saksframstillingar, syter for praktisk tilrettelegging og oppfølging av møte, samt følg opp kontrollutvalet sine vedtak.

I det pågåande arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utval og revisjonsselskap og mellom utval og administrasjon, og utfører oppgåver på vegne av kontrollutvalet.

6. REVISJON

Fylkeskommunen er medeigar i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Telemark kommunerevisjon IKS (TKR). Selskapet leverer revisjonstjenester til tjue kommunar og ein fylkeskommune.

TKR utfører rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for Telemark fylkeskommune. Avtalen mellom TKR og fylkeskommunen omfattar timar til fordeling på rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Selskapskontroll er ei teneste som vert kjøpt i tillegg.

Oppdragsrevisor for fylkeskommunen er Birgitte Holmberg og oppdragsansvarleg revisor er Lisbet Fines. Kirsti Torbjørnson er oppdragsansvarleg forvaltningsrevisor.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på ein god måte har kontrollutvalet lagt vekt på å be fylkestinget om økonomiske rammer som gjer det mogleg med den aktiviteten som det vert lagt opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalet er i tråd med kommunelova pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsverksemda i fylkeskommunen.

Rekneskapsstala for den samla kontroll- og tilsynsverksemda i fylkeskommunen kjem fram av kommunen sitt samla årsrekneskap.

Kontrollutvalet vil få lagt fram ei eiga sak som går på økonomien knytt til kontroll- og tilsynsverksemda, slik at kontrollutvalet kan halde seg oppdatert på utvalet si økonomiske stilling, i tillegg til kostnadane til sekretariat og revisjon.

8. KONTROLLUTVALETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2016 avholdt 8 møter og handsama 38 ordinære saker.

I likskap med andre folkevalde organ er møta i kontrollutvalet som hovudregel opne.

Sakskart, saksdokument og protokollar vert lagt ut på fylkeskommunen og sekretariatet sine heimesider (www.temark.no).

Utvalet ynskjer å ha oppdatert informasjon om fylkeskommunen si verksemd, og samtidig gjere sin eigen funksjon meir kjent. Administrasjonen har ved fleire høve blitt invitert til kontrollutvalet for å orientere om ulike verksemdsområder i fylkeskommunen.

Kontrollutvalet ynskjer å vere synleg og ha god kontakt med leiinga i kommunen. Rådmannen eller representantar for rådmannen har delteke på fleire av utvalet sine møte, noko kontrollutvalet oppfattar som ein styrke i sitt arbeid.

Media har også deltatt på dei fleste møtene kontrollutvalet har hatt. Utvalet ser det som ei styrke at offentlegheita får kunnskap om saker som kjem opp i utvalet.

Ein stor del av kontrollutvalet si saksbehandling omfattar forhold utvalet er pålagt å arbeide med, gjennom krav i kommunelova § 77 og forskrift om kontrollutval. Kva for fokus utvalet vel i dei ulike arbeidsoppgåvene er det i stor grad opp til utvalet å definere sjølv. Kontrollutvalet kan etter oppmoding frå fylkestinget, etter innspel frå innbyggjarar eller på eige initiativ ta opp forhold ved fylkeskommunen si verksemd, som kan knytast til utvalet sitt tilsynsarbeid. Kontrollutvalet er også opptatt av korleis fylkeskommunen følger opp rapportar frå andre tilsyn.

Saker i kontrollutvalget:

- Årsmelding 2015 for kontrollutvalet
- Årsrekneskap og årsmelding 2015 for Telemark fylkeskommune
- Årsrekneskap 2015 for Telemarkskanalen KF
- Årsrekneskapen 2015 for Telemark Utviklingsfond
- Budsjett 2017 for kontroll og tilsyn
- Revisors og forvaltningsrevisors erklæring om sjølvstende
- Revisjonsstrategi 2016
- Orientering frå revisor om det pågåande revisjonsarbeidet – kvart møte
- Engasjementsbrev frå Telemark kommunerevisjon IKS
- Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019
- Overordna analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019
- Reglement for godtgjering av folkevalgte
- Økonomireglementet
- Oppfølging av KU vedtak om Invest in Telemark
- Orientering om fylkeskommunens retningslinjer for internasjonalt arbeid
- Orientering om skuleskyssordninga
- Betaling for skuleturar – etterleving av gratisprinsippet
- Delegasjonsreiser til Midtvesten USA 2016
- Forespørsel om selskapskontroll av VIGO IKS

- Orientering om fylkeskommunens budsjett 2017
- Forvaltningsrevisjon av utbygging av Skien vidaregåande skule
- Forvaltningsrevisjonsrapport nr 1 om NDLA
- Prosjektplan om forvaltningsrevisjonsrapport nr 2 om NDLA
- Forvaltningsrevisjonsrapport – endringsarbeid økt gjennomføring i videregående opplæring
- Forvaltningsrevisjon om næringsarbeid
- Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt – oppfølging av politiske vedtak
- Møte og arbeidsplan 2017
- Referatsaker og eventuelt

9. REKNESKAPSREVISJON

Revisjon av årsrekneskapan er ein heilt sentral del av kommunen sin eigenkontroll. Revisor skal gje tryggleik for at ein kan stole på informasjonen kommunen gir om økonomien sin. Dette er ei viktig oppgåve. Revisor er ein uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontrollar kan avdekke og førebygge feil og manglar i den økonomiske rapporteringa. Revisor vil i tillegg rettleie kommunen for å bidra til å førebygge og avdekke feil og underslag.

Kontrollutvalet skal sjå til at fylkeskommunen blir revidert på ein tryggjande måte. Utvalet er difor avhengig av at revisor gir tilstrekkeleg rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalet og revisor har ein god dialog og god forståing av kvar deira oppgåver, er ein viktig føresetnad for å vere trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarleg utført.

Kontrollutvalet registrerar at revisor sitt arbeid med å utføre rekneskapsrevisjon dei siste åra er blitt meir omfattande, spesielt knytt til dei mange attestasjonsoppgåvene som vert utført på vegner av staten og andre offentlege organ. I tillegg til å gje skildringar og uttaler mottek kontrollutvalet jamleg i møte, informasjon om utført rekneskapsrevisjon. Kontrollutvalet har ved fleire høve gitt uttrykk for at det vert gjort mykje godt arbeid innanfor området rekneskapsrevisjon og at dei er nøgde med måten revisjonen løyser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal bruke for å sikre at kommunen blir driven på ein måte som tar vare på innbyggjarane sine behov og rettar best mogeleg. Forvaltningsrevisjon er ei av de pålagte oppgåvene til kontrollutvalet. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøke om kommunen følgjer regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte.

Kontrollutvalet har vore delaktig i val av tema og utforming av problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegheitsvurdering, innanfor dei rammene som er gjevne av kommunestyret. Kontrollutvalet er delegert mynde til å bestemme korleis avsette ressursar til forvaltningsrevisjon skal nyttast, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i tråd med faglege krav i løpet av valperioden.

Sjølv om det er spesifikke krav til gjennomføring av ein forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalet involverer seg i val av problemstillingar, avgrensingar og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalet moglegeheita til å gå i djupna i ulike saksforhold, innan eitkvart verksemdsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil difor kunne ha høg nytteverdi, både i utvalet si kontrollverksemd, og i kommunen sin internkontroll og forbetningsarbeid.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide ein plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtakast av kommunestyret sjølv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planperioden.

Revisjonen la fram overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon for Telemark fylkeskommune for kontrollutvalet i starten av 2016. Planen for 2016-2019 vart vedtatt i sak 16/16 av fylkestinget i 27.04.16.

Kontrollutvalget har behandla tre forvaltningsrevisjonsprosjekt og starta opp eitt prosjekt i 2016:

Endringsarbeid – økt gjennomføring i videregående opplæring

Rapporten tok føre seg følgjande problemstillingar:

- Har den sentrale fylkesledelsen gode rammer for implementering av tiltak for økt gjennomføring?
- Driver de undersøkte skolene godt endringsarbeid ved iverksetting av tiltak som er initiert av politisk ledelse og sentraladministrasjonen for å øke gjennomføringen?

Rapporten konkluderte med følgjande tilrådingar at fylkeskommunen bør:

- vurdere om styringslinjene fra politisk nivå og fylkesadministrasjonen er tilstrekkelig rasjonelle og effektive,
- velge tiltak for økt gjennomføring i videregående skole som enten har dokumentert effekt eller som vil bli evaluert, og
- sikre bedre tilslutning blant pedagogisk personale.

Fylkestinget handsama rapporten sak 57/16 og vedtok i hovedsak kontrollutvalet si innstilling:

«Fylkestinget tek forvaltningsrevisjonsrapport om «Endringsarbeid – økt gjennomføring i videregående opplæring» til orientering og ber fylkesrådmannne fylgje opp tilrådingane i rapporten. Fylkestinget ber fylkesrådmannen ha særskilt fokus på å sikre betre forankring og involvering hos pedagogisk personale og dokumentere måloppnåing. Fylkesrådmannen orienterer hovedutvalg for kompetanse og kontrollutvalet om oppfølgjinga av rapporten i mai 2017.»

Forvaltningsrevisjon NDLA – utført av Deloitte for Hordaland fylkeskommune

Rapporten blei lagt fram til orientering. Funna i rapporten gjorde den nødvendig å bestille ein rapport nr 2. Prosjektplanen blei lagt fram til orientering for utvalet. Rapporten tek om spørsmål rundt innkjøp og roller. Rapport nr 2 leggest fram i 2017.

Næringsarbeid i fylkeskommunen

Rapporten vart bestilt og gjennomført i 2016, men endeleg handsaming blei utsatt til 2017.

Nye Skien videragående skule

Kontrollutvalet har våren 2016 brukt mykje tid og ressursar på spørsmål knytt rundt utbygging av Skien Videragaående skule. Det vart reist ein del spørsmål knytt til anskaffinga og prosessen som var vald for den, og bekymring rundt utgreiingane om kostandane.

Kontrollutvalet bestilte ein forvaltningsrevisjon frå Telemark kommunerevisjon på fase 1 i byggeprosjektet. Rapporten handlar om følgjande problemstillingar:

- Var utgreiinga av investeringsramme forsvarleg?
- Var utgreiinga av gjennomføringsmodell forsvarleg?
- I kva grad har fylkesrådmannen sett i verk tiltak for å sikre betryggande kontroll med gjennomføringa av fase 1?
- Er anskaffingane knytt til fase 1 gjennomført i samsvar med regelverk og vedtak?

Rapporten konkluderte med at:

- Saksutgreiinga ikkje var forsavarleg
- Det var sett i verk tiltak for å sikre betryggande kontroll med fase 1, men det var manglar på enkelte område.
- Anskaffingane i samband med fase 1 var i stor grad gjennomført i samsvar med reglane om offentlege anskaffingar, men med nokre usikre punkt.

I tillegg bestilte utvalet ei juridisk utgreiing om spørsmålet rundt den valde modellen for anskaffing av Advokat Johan Henrik Frøstrup ved Advokatfirmaet Frøstrup Løitegaard DA. Han konkluderte med at det var så mange usikkerheitspunkt ved den juridiske modellen som var valgt, at prosjektet burde utlysast på nytt.

Saken vart oversendt fylkestinget md innstilling om at byggeprosjektet vart avslutta og at det blei utlyst på nytt. Fylkestinget tok tilrådinga til orientering, og fulgte ikkje tilrådinga om ny utlysing.

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er ei av de pålagte oppgåvene til kontrollutvalet og er eit viktig virkemiddel for å sikre at selskapa vert underlagt demokratisk styring og kontroll.

Kontrollutvalet har ikkje gjennomført selskapskontroll i 2016. Plan for selskapskontroll 2016-2019 vart utarbeida, handsama av kontrollutvalet og lagt fram for endeleg handsama av fylkestinget i sak 57/16 den 7.6.17.

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTANDE KOMMENTARAR

Kontrollutvalet si årsmelding for 2016 vert med dette lagt fram for fylkestinget til orientering. Ved å sjå årsplan og årsmelding for 2016 i samanheng, kan fylkestinget sjå om dei vedtekne oppgåver og målsettingar for kontrollutvalet er eller blir fulgt opp.

Skien, 04.04.17

Per Lykke
Leiar

Line Bosnes Hegna
Sekretær